

6 | SÕNAVABADUS VANGLAS

(ALMOST) FREE SPEECH IN PRISON

Võrreldes paljude teiste maade kinnipeetavatega on Eesti vangidel üpriski laialdased võimalused suhelda vabaduses viibivate inimestega. Vangi kirjavahetust lugeda ning telefonikõnesid pealt kuulata ja lindistada on lubatud üksnes raske kuriteo kahtluse korral – samamoodi nagu vabaduses viibivate inimeste puhul. Selleks peab vangla kohtunikku veenma, et kriminaalmenetluse tõendeid ei saa koguda ühelgi muul viisil, ja kohtunik annab loa konkreetse vangi kohta kindlaks ajaks. Nii on Eesti ametnikud tihti üllatunud, kui välismaal pakuvad kolleegid neile lahkesti lugeda sealsete eestlastest vangide kirju ja taksofonide juurde on kuhjunud suur heliarhiiv vangide telefonikõnedega.

In comparison with the prisoners of other countries, Estonian prisoners have fairly extensive opportunities to communicate with free persons. Reading a prisoner's correspondence and listening and recording their telephone calls is only permitted under suspicion of a serious crime – as is also the case with free persons. To this end, the prison needs to persuade the judge that evidence in a criminal proceeding cannot be collected in any other manner, and the judge shall then grant permission in regard to a specific prisoner for a specific term. Estonian officers are thus often surprised when their foreign colleagues kindly offer for them to read the letters of Estonian prisoners who are

VÄHE PIIRANGUID

Erinevalt mõnestki teisest riigist saavad Eestis vangid helistada vangla taksofonist igale numbri-le, mitte ainult kindlaks määratuile. Vangla küll fikseerib kõne adressaadi numbri, kuid ei otsusta, kuhu tohib ja kuhu ei tohi helistada. Seetõttu on mõnikord juhtunud, et vang on kedagi ähvardanud või teinud näiteks lennujaamale või kohtumajale pommiähvarduse – ent need on erandjuhud.

Kirjavahetust ja telefonikõnesid võib piirata üksnes juhul, kui konkreetse vangil puhul on tõendatud julgeolekut, korda või vangistuse eesmärke kahjustavad asjaolud, kuid selliseid piiranguid rakendatakse harva. Kõige sagedamini piiratakse vahialuste suhtlusvõimalusi kriminaalmenetluse huvides.

Selline töökorraldus tähendab, et vangidel on võimalik kirjutada ja helistada ajakirjanikele, ilma et vangla seda kuidagi takistaks või püüaks kinni-peatavat mõjutada. Meedias avaldatakse aeg-ajalt vangide kirju; vangil on ka võimalus osaleda telefoni teel otse – ja vangla teadmata – mõnes raadio-saates. Seetõttu on kindel, et vanglas toimuv ei jää avalikkuse eest varjule. Ajakirjanikele võib muret teha pigem info üleküllus: raske on valida olulisi teemasid ja probleeme ning hinnata info usaldus-väärsust.

Kuigi ajakirjanikud saavad suhelda vangidega kirja ja telefoni teel, soovivad nad neid tihti ka silmast silma intervjuuerida. Vangla lubab seda alati, kui vang soovib ajakirjanikuga suhelda ja tal ei ole suhtlemispiiranguid – ning süüdimõistetutel on neid väga harva. Vanglateenistus peab tähtsaks, et ajakirjanikel oleks võimalus hinnata vanglatöö seaduslikkust ja eesmärgipärasust. Üldjuhul ei tulda vastu soovidele, mille eesmärk on pakkuda meeelahutust.

located there, and when there is a large audio archive comprising phone calls of prisoners made via the payphone.

FEW RESTRICTIONS

Unlike in several other countries, prisoners in Estonia can call all numbers from the payphone at the prison, not just predetermined numbers. The prison does fixate the number of the addressee but does not decide who and where a person can and cannot call. There have been some cases where a prisoner has threatened someone or made a bomb threat to an airport or court house, however, these are exceptional cases.

Correspondence and telephone calls can only be restricted if circumstances that pose a threat to security, order or the objectives of imprisonment have been proven in regard to a specific prisoner, however, these restrictions are rarely implemented. The most common reason for restricting the communication options of prisoners is in the interest of a criminal proceeding.

This type of working order means that prisoners are able to write to and call journalists without the prison hindering it in any way or trying to influence the prisoner in that regard. Letters of prisoners are sometimes published in the media; prisoners also have the opportunity to directly participate – without the knowledge of the prison – in radio shows. It is therefore certain that events that occur in prison are not hidden from the public. Journalists may rather worry about the overload of information, as it is difficult to select the most important topics and problems, and assess the credibility of the information.

Even though journalists can communicate with prisoners via letters as well as telephone calls, they also often wish to interview them face-to-face. Prisons always allow prisoners to communicate with journalists if they wish to do so, provided that they do not have any social restrictions, which are very rare among convicted persons. The prison service considers it important for journalists to have an opportunity to assess the lawfulness and purposefulness of prison work. Requests with the objective to offer entertainment are generally denied.

VANGLA JÄÄB NEUTRAALSEKS

Ajakirjanik võib intervjuusid helilindistada, et hiljem vaidluse korral vangis sõnu tõendada. Videoülesvõtetes lubame näidata vangla ruume, et vaataja saaks ülevaate vangide elu- ja vangla töötin-
gimustest, kuid tavaliselt ei lubata filmida vange
endid. See võib tulla kõne alla üksnes juhul, kui
on olemas selge avalik huvi vangis vanglas saadud
vigastuste või muu sarnase kohta.

Kui ajakirjanik avaldab soovi vangiga kohtuda, hoidub vangla vangis otsust mõjutamast, sest muidu võiks vang näiteks arvata, et vangla soovile vastu-
tulek parandaks tema väljavaadet vabaneda enne
tähtaega. Ja kuna pärast vabanemist ei pruugi
inimene ajakirjanduslikku tuntuust soovida, on
vangla neutraalsus eetilisele õigustatud*. Vangla-
teenistus ei ole soosinud vangide osalemist *reality*
show'des ja muudes meelelahutuslikes meedia-
toodetes ning aeg-ajalt tuleb seda ajakirjanikele
eraldi selgitada. Peale selle et tegu oleks vangide
kommertsliku ärakasutamisega, häiriks vangide
esinemine meedias ka kuriteoohvreid ja nende
lähedasi.

Vangla ei saa anda ajakirjanikele ilma erilise
põhjusega vangide isikuandmeid ega vastata küsi-
mustele selle kohta, kuidas mõnes telesaates
tuntuks saanud inimesel vanglas või kriminaalhoold-
duse all läheb, mida ta vanglas teeb või sööb, jms.

* Seetõttu ei vahenda vangla vangide meediasuhtlust.

THE PRISON REMAINS NEUTRAL

Journalists are allowed to audio record interviews in order to prove what the prisoner said in case of a subsequent dispute. In case of filming, we allow the premises of the prison to be filmed, so that the viewers can get an overview of living and working conditions in the prison, but it is generally not permitted to film prisoners. This may only be considered in the case that there is a clear public interest towards the injuries acquired by a prisoner in the prison or other similar cases.

If a journalist expresses a wish to meet with a prisoner, the prison avoids from influencing the prisoner's decision because the prisoner may otherwise think that accommodating the prison's wishes may increase their prospects for release on parole. And since said person may wish to avoid journalistic attention following their release, the neutrality of the prison is ethically justified*. The prison service has not encouraged prisoners to participate in reality shows and other entertainment-related media products and it is sometimes necessary to explain this to journalists. In addition to the fact that this would signify commercial exploitation of prisoners, media appearances of prisoners would also be disturbing for crime victims and their loved ones.

Prisons cannot impart personal data of prisoners to journalists or answer questions regarding how a person, who has become known via a television show, is doing in prison or under probation supervision, what they are doing or eating in prison, etc.

* *Thereby prison do not mediate the prisoners' contacts to members of the press.*

Eestis on õigusriigi huvides vangil lubatud kohtuda ja suhelda ajakirjanikega.

In Estonia, prisoners are lawfully allowed to meet and speak with journalists.